

Sygn. akt IV CSK 137/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.
przy uczestnictwie W. K. i M. K.
o zasiedzenie służebności gruntowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt IV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek wnioskodawcy o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W. i M. K. - uczestnicy postępowania z wniosku E. S.A. z siedzibą w G. - złożyli skargę kasacyjną od reformatoryjnego postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 24 lipca 2015 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w L. z dnia 31 marca 2015 r. poprzez stwierdzenie nabycia służebności gruntowej na nieruchomości należącej do uczestników postępowania na rzecz S. S.A. z siedzibą w S. - poprzednika prawnego wnioskodawcy.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący oparli wniosek na przyczynie wskazanej w art. art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odwołując się do dwóch istotnych, ich zdaniem,

zagadnień prawnych. Pierwsze związane jest z wykładnią art. 292, art. 305⁴, art. 348, art. 352 § 2 i art. 176 § 1 k.c. w zakresie obowiązku spoczywającego na przedsiębiorstwie energetycznym, dążącym do zaliczenia okresu posiadania służebności gruntowej przez swego poprzednika prawnego, wykazania nieprzerwanego ciągu przeniesień posiadania w sposób formalny, tj. poprzez przedłożenie odpowiednich decyzji, protokołów itp. Drugie skarżący wiąże z wykładnią art. 292 k.c. w zakresie możliwości zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu obejmującej strefę ochronną w sytuacji, gdy korzystanie z widocznego urządzenia w tej strefie nie było wykonywane w sposób nieprzerwany. Obydwa zagadnienia świadczą - w ocenie uczestników postępowania - również o występowaniu przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą pozostać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ale nie mogą się do niego ograniczać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego danej sprawy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12,

z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.) oraz różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wskazanych w judykaturze lub piśmiennictwie, ponadto zajęcia przez skarżącego stanowiska co do przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.). Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie zajął jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem lub gdy zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5). Tak oznaczone wymagania przyczyny wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nie zachodzą. Przesłanka potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa - mimo wystąpienia takiej potrzeby - nie doczekał się wykładni albo że niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, zawierającej szczegółowe omówienie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne i przytoczenia odpowiednich orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009,

nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.).

Wywód przedstawiony przez skarżących, mimo że jest obszerny, powyższymi wymaganiami nie odpowiada. Wątpliwości opisane w pierwszym zagadnieniu związane są przesłankami ustalenia dobrej lub złej wiary zasiadającego (art. 172 § 1 i 2 k.c.), a nie przeniesienia posiadania, czego próbują dowieść skarżący. Uzasadnienie wniosku w tym zakresie nie jest spójne z powołanymi przepisami prawa. Problemy dotyczące następstwa w zakresie posiadania służebności i sposobu jego przenoszenia były ponadto przedmiotem znacznej liczby wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia z dnia 30 stycznia 2014 r., IV CSK 252/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 17, z dnia 6 marca 2015 r., III CSK 192/14, z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 547/15). Drugie zagadnienie dotyczy kwestii wielokrotnie wyjaśnianych w judykatach Sądu Najwyższego. Zgodnie ze utrwalonym stanowiskiem służebność przesyłu (oraz *per analogiam* służebność gruntowa odpowiadająca jej treści) polega na konieczności znoszenia przez właściciela gruntu nie tylko istnienia na nieruchomości obciążonej cudzych urządzeń (urządzeń przesyłowych) trwale z nią związanych, ale także wszelkich czynności podejmowanych przez przedsiębiorcę (przedsiębiorcę przesyłowego) w celu zapewnienia prawidłowego ich funkcjonowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, OSNC-ZD 2012, nr 2, poz. 45). Podobnie wyjaśniano już kwestie związane ze strefą ochronną (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15. Biul. SN 2015, nr 12, poz. 10). Skarżący nie wykazali aby istniała uzasadniona podstawa do zmiany lub modyfikacji dotychczasowego stanowiska judykatury.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 *a contrario* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając w myśl zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c.